

ZAKON

O POTVRĐIVANJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

("Sl. list SRJ - Međunarodni ugovori", br. 6/98)

ČLAN 1

Potvrđuje se Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, usvojena na sastanku Komiteta ministara Saveta Evrope održanom 10. novembra 1994. godine u Strazburu, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Okvirne konvencije u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

OKVIRNA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Države članice Saveta Evrope i druge države potpisnice ove Okvirne konvencije;

Smatrajući da je cilj Saveta Evrope da ostvari veće jedinstvo među članicama u cilju očuvanja i realizacije ideala i principa koji predstavljaju zajedničko nasleđe;

Smatrajući da je jedan od metoda za ostvarivanje tog cilja zaštita i ostvarivanje ljudskih prava;

U želji da slede Deklaraciju šefova država i vlada država članica usvojenu u Beču 9. oktobra 1993. godine;

Odlučne da u okviru svojih teritorija zaštite postojanje nacionalnih manjina;

Smatrajući da su previranja u istoriji Evrope pokazala da je zaštita nacionalnih manjina suštinska za stabilnost, demokratsku bezbednost i mir na ovom kontinentu;

Smatrajući da pluralističko i istinski demokratsko društvo treba da poštuje ne samo etnički, kulturni, lingvistički i verski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine, već i da stvara odgovarajuće uslove koji im omogućuju da izraze, očuvaju i razviju taj identitet;

Smatrajući da je stvaranje odnosa tolerancije i dijaloga neophodno kako bi se omogućilo da kulturna raznolikost bude izvor i faktor obogaćivanja svakog društva;

Smatrajući da ostvarenje tolerantne i prosperitetne Evrope ne zavisi samo od saradnje među državama već zahteva i prekograničnu saradnju među lokalnim i regionalnim organima bez ugrožavanja ustava i teritorijalnog integriteta svake države;

Uvažavajući Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i prateće protokole;

Uvažavajući obaveze u pogledu zaštite nacionalnih manjina iz konvencija i deklaracija Ujedinjenih nacija i dokumenata Konferencije o evropskoj bezbednosti i saradnji, a posebno dokumenta iz Kopenhagena od 29. juna 1990. godine;

Odlučne da definišu principe koje treba poštovati i obaveze koje iz njih proističu, kako bi se u državama članicama i drugim državama koje mogu pristupiti ovom instrumentu osigurala efikasna zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina, u okviru vladavine prava, poštujući teritorijalni integritet i nacionalni suverenitet država;

Rešene da sprovedu principe iznete u ovoj Okvirnoj konvenciji kroz nacionalno zakonodavstvo i odgovarajuću vladinu politiku;

Sporazumele su se o sledećem:

ODELJAK I

Član 1

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina sastavni je deo međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u domen međunarodne saradnje.

Član 2

Odredbe ove Okvirne konvencije primenjivaće se u dobroj nameri, u duhu razumevanja i tolerancije i u skladu s principima dobrosusedstva, prijateljskih odnosa i saradnje među državama.

Član 3

1. Svaki pripadnik nacionalne manjine imaće pravo da slobodno bira da bude tretiran kao takav ili ne i neće doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredeljenja ili vršenja prava vezanih za to opredeljenje.

2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu da vrše ona prava i uživaju slobode koje proizlaze iz principa ugrađenih u sadašnju Okvirnu konvenciju, pojedinačno ili u zajednici s drugima.

ODELJAK II

Član 4

1. Strane ugovornice se obavezuju da će pripadnicima nacionalnih manjina garantovati ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabranjena je bilo kakva diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.

2. Strane ugovornice se obavezuju da usvoje, gde je potrebno, odgovarajuće mere kako bi u svim oblastima ekonomskog, društvenog, političkog i kulturnog života obezbedile punu i stvarnu jednakost pripadnika nacionalne manjine i pripadnika većine. U tom pogledu će voditi računa o specifičnim uslovima pripadnika nacionalnih manjina.

3. Mere usvojene shodno stavu 2. neće se smatrati aktom diskriminacije.

Član 5

1. Strane ugovornice se obavezuju da stvaraju potrebne uslove kako bi pripadnici nacionalnih manjina očuvali i razvijali svoju kulturu i sačuvali neophodne elemente svog identiteta, naime religiju, jezik, tradicije i kulturno nasleđe.

2. Bez štete po mere preduzete u skladu sa njihovom opštom politikom integracije, strane ugovornice će se uzdržati od politike ili prakse koje imaju za cilj asimilaciju pripadnika nacionalnih manjina protiv njihove volje i štitiće ta lica od svake akcije usmerene ka takvoj asimilaciji.

Član 6

1. Strane ugovornice će podsticati duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzimati odgovarajuće mere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na etnički, kulturni, jezički ili verski identitet tih lica, a posebno u oblasti obrazovanja, kulture i masovnog informisanja.

2. Strane ugovornice se obavezuju da preduzmu odgovarajuće mere kako bi zaštitile lica koja mogu biti izložena pretnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta.

Član 7

Strane ugovornice će obezbediti poštovanje prava svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu mirnog okupljanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja i slobodu misli, uverenja i veroispovesti.

Član 8

Strane ugovornice se obavezuju da priznaju da svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da izražava svoju religiju ili veru i da ustanovljava verske institucije, organizacije i udruženja.

Član 9

1. Strane ugovornice se obavezuju da će priznati da pravo na slobodu izražavanja svakog pripadnika nacionalne manjine uključuje slobodu mišljenja, i primanja i prenošenja informacija i ideja na jeziku manjine bez mešanja javnih organa i bez obzira na granice. Strane ugovornice će u okviru svojih pravnih sistema osigurati da pripadnici nacionalnih manjina ne budu diskriminirani u svom pristupu sredstvima javnog informisanja.

2. Stav 1. ne sprečava strane ugovornice da zahtevaju posedovanje odobrenja, koja se izdaju bez diskriminacije, a na osnovu objektivnih kriterijuma, za emitovanje radio i televizijskih programa ili za rad bioskopskih preduzeća.

3. Strane ugovornice neće ometati stvaranje i korišćenje štampanih sredstava informisanja od strane pripadnika nacionalnih manjina. U zakonskim okvirima za RTV, obezbediće koliko god je moguće, a uzimajući u obzir odredbe stava 1, da pripadnici nacionalnih manjina dobiju mogućnost stvaranja i korišćenja sopstvenih sredstava javnog informisanja.

4. Strane ugovornice će u okviru svojih pravnih sistema usvojiti odgovarajuće mere kako bi pripadnicima nacionalnih manjina olakšale pristup medijima, u cilju povećavanja tolerancije i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Član 10

1. Strane ugovornice se obavezuju da priznaju da svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da koristi slobodno i bez ometanja svoj manjinski jezik, privatno i javno, usmeno ili pismeno.

2. U oblastima tradicionalno ili znatno naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, ako to ova lica zahtevaju, ili takav zahtev odgovara realnim potrebama, strane će u meri u kojoj je to moguće nastojati da osiguraju uslove koji bi omogućili upotrebu manjinskog jezika u odnosima između pripadnika nacionalnih manjina i administrativnih organa.

3. Strane ugovornice se obavezuju da garantuju pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da bude obavешten, bez odlaganja, na jeziku koji razume, o razlozima hapšenja i o karakteru i uzroku optužbe protiv njega i da se brani na tom jeziku, ako je potrebno, uz besplatnu pomoć tumača.

Član 11

1. Strane ugovornice se obavezuju da priznaju da svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da koristi svoje prezime (patronim) i ime na jeziku manjine i pravo na njihovo zvanično priznavanje po modalitetima utvrđenim u njihovom pravnom sistemu.

2. Strane ugovornice se obavezuju da će svakom pripadniku nacionalne manjine priznati pravo da na svom manjinskom jeziku istakne oznake, natpise i druge informacije privatne prirode koje su javno vidljive.

3. U oblastima koje su tradicionalno naseljene znatnim brojem pripadnika nacionalne manjine, strane ugovornice će nastojati da u okviru svojih pravnih sistema, a uključujući

gde je to potrebno i sporazume sa drugim državama uzimajući u obzir njihove specifične uslove, da istaknu tradicionalne lokalne nazive, imena ulica i druge topografske naznake namenjene javnosti i na jeziku manjine, ako postoji dovoljna tražnja za takvim naznakama.

Član 12

1. Strane ugovornice će gde to odgovara, preduzeti mere u oblasti obrazovanja i istraživanja kako bi se negovala kultura, jezik i vera nacionalnih manjina i većine.
2. U tom kontekstu strane ugovornice će između ostalog obezbediti odgovarajuće mogućnosti za obuku nastavnika i dostupnost nastavnih učila, i olakšati kontakte između učenika i nastavnika različitih zajednica.
3. Strane ugovornice se obavezuju da obezbede jednaku mogućnost pristupa obrazovanju na svim nivoima za pripadnike nacionalnih manjina.

Član 13

1. U okviru svojih obrazovnih sistema strane ugovornice će priznati pravo pripadnicima nacionalnih manjina da ustanovljavaju i vode sopstvene privatne institucije za obrazovanje i obuku.
2. Vršenje tog prava ne povlači nikakvu finansijsku obavezu za potpisnice.

Član 14

1. Strane ugovornice se obavezuju da priznaju da svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da uči svoj manjinski jezik.
2. U oblastima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina tradicionalno ili u znatnom broju, ako ima dovoljno zahteva, strane ugovornice će nastojati da obezbede, u meri u kojoj je to moguće i u okviru svojih obrazovnih sistema, da pripadnici tih manjina imaju odgovarajuće mogućnosti da uče jezik manjine ili da se obučavaju na tom jeziku.
3. Stav 2. ovog člana primeniće se bez štete po izučavanje zvaničnog jezika ili nastave na tom jeziku.

Član 15

Strane ugovornice će stvoriti uslove potrebne za delotvorno učešće pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, društvenom i ekonomskom životu i javnim odnosima, posebno onim koji se na njih odnose.

Član 16

Strane ugovornice će se uzdržavati od mera koje menjaju srazmeru stanovništva u oblastima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina, a imaju za cilj ograničavanje prava i sloboda koje proizlaze iz principa ugrađenih u ovu Okvirnu konvenciju.

Član 17

1. Strane ugovornice se obavezuju da ne ometaju pravo pripadnika nacionalnih manjina da osnivaju i održavaju slobodne i miroljubive prekogranične kontakte sa licima koja zakonito borave u drugim državama, posebno onim s kojima imaju zajednički etnički, kulturni, jezički ili verski identitet ili zajedničko kulturno nasleđe.

2. Strane ugovornice se obavezuju da ne ometaju pravo pripadnika nacionalnih manjina da učestvuju u aktivnostima nevladinih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou.

Član 18

1. Strane ugovornice će nastojati da, tamo gde je to potrebno, zakluče bilateralne i multilateralne sporazume sa drugim državama, posebno susednim državama, kako bi osigurale zaštitu pripadnika odnosnih nacionalnih manjina.

2. Tamo gde je to relevantno, strane ugovornice će preduzeti mere za podsticaj prekogranične saradnje.

Član 19

Strane ugovornice se obavezuju da će poštovati i primenjivati principe ugrađene u postojeću Okvirnu konvenciju namećući, tamo gde je to potrebno, samo ona ograničenja, restrikcije ili odstupanja koja su predviđena međunarodnim pravnim instrumentima, posebno Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u meri u kojoj su ona relevantna za prava i slobode koje proističu iz pomenutih principa.

ODELJAK III

Član 20

U vršenju prava i sloboda koja proizlaze iz principa ugrađenih u ovu Okvirnu konvenciju, svaki pripadnik nacionalne manjine poštovaće nacionalne zakone i prava drugih, posebno pripadnika većine ili drugih nacionalnih manjina.

Član 21

Ništa sadržano u ovoj Okvirnoj konvenciji neće se tumačiti da znači pravo angažovanja u nekoj aktivnosti ili vršenju nekog dela suprotno osnovnim principima međunarodnog prava, a posebno suverenoj jednakosti, teritorijalnom integritetu i političkoj ravnopravnosti država.

Član 22

Ništa sadržano u ovoj Okvirnoj konvenciji neće se tumačiti tako da predstavlja ograničenje ili odstupanje od bilo kojih ljudskih prava i osnovnih sloboda koje mogu biti

osigurane zakonima bilo koje strane ugovornice ili bilo kojim drugim sporazumom čija je ona potpisnica.

Član 23

Prava i slobode koje proizlaze iz principa ugrađenih u ovu Okvirnu konvenciju ukoliko su predmet odgovarajuće odredbe u Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili u pratećim protokolima, smatraće se saglasnim tim odredbama.

ODELJAK IV

Član 24

1. Komitet ministara Saveta Evrope pratiće sprovođenje ove Okvirne konvencije od strane ugovornica.
2. Strane ugovornice koje nisu članice Saveta Evrope učestvovaće u mehanizmu implementacije, po modalitetima koji će se utvrditi.

Član 25

1. U roku od godinu dana od stupanja ove Okvirne konvencije na snagu u odnosu na stranu ugovornicu, ista će podneti generalnom sekretaru Saveta Evrope punu informaciju o zakonodavnim i drugim merama preduzetim u cilju ostvarivanja principa utvrđenih u ovoj okvirnoj Konvenciji.
2. Nakon toga svaka strana ugovornica će Generalnom sekretaru periodično, i svaki put kad Komitet ministara to zahteva, prenositi sve dalje informacije od važnosti za sprovođenje ove Okvirne konvencije.
3. Generalni sekretar će Komitetu ministara proslediti informacije prenete shodno uslovima ovog člana.

Član 26

1. U ocenjivanju adekvatnosti mera preduzetih od strane ugovornica radi ostvarivanja principa utvrđenih u ovoj Okvirnoj konvenciji, Komitetu ministara pomagaće savetodavni komitet, čiji će članovi biti priznati eksperti u oblasti zaštite nacionalnih manjina.
2. Sastav tog savetodavnog komiteta i postupak u radu utvrdiće Komitet ministara u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove Okvirne konvencije.

ODELJAK V

Član 27

Ova Okvirna konvencija biće otvorena za potpisivanje državama članicama Saveta Evrope. Ona će do datuma stupanja Konvencije na snagu biti otvorena za potpisivanje i

svim drugim državama koje Komitet ministara pozove da to učine. Ona podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja biće deponovani kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 28

1. Ova Okvirna konvencija će stupiti na snagu prvog dana u mesecu nakon isteka perioda od tri meseca od datuma kada dvanaest država članica Saveta Evrope izraze spremnost za obavezivanje Konvencijom u skladu sa odredbama člana 27.

2. Za svaku državu članicu koja naknadno izrazi svoju spremnost da bude njome obavezana, Okvirna konvencija će stupiti na snagu prvog dana u mesecu nakon isteka perioda od tri meseca od datuma deponovanja instrumenata ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja.

Član 29

1. Nakon stupanja na snagu ove Okvirne konvencije i konsultovanja država potpisnica, Komitet ministara Saveta Evrope može, odlukom koju je donela većina predviđena članom 20d Statuta Saveta Evrope pozvati bilo koju državu članicu Saveta Evrope koja, mada pozvana da je potpiše u skladu sa odredbama člana 27. to još nije učinila, da pristupi Konvenciji, kao i bilo koju drugu državu nečlanicu.

2. Za svaku državu koja pristupi ova Okvirna konvencija stupiće na snagu prvog dana u mesecu nakon isteka perioda od tri meseca od datuma deponovanja instrumenata o pristupanju kod Generalnog sekretara Saveta Evrope.

Član 30

1. Svaka država može u vreme potpisivanja ili deponovanja svojih instrumenata ratifikacije, prihvatanja, odobravanja ili pristupanja odrediti teritoriju ili teritorije za čije je međunarodne odnose odgovorna, a na koje će se ova Okvirna konvencija primenjivati.

2. Svaka država može kasnije, izjavom upućenom generalnom sekretaru Saveta Evrope, proširiti primenu ove Okvirne konvencije na bilo koju drugu teritoriju navedenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju, Okvirna konvencija stupiće na snagu prvoga dana u mesecu nakon isteka perioda od tri meseca od datuma prijema te izjave od strane generalnog sekretara.

3. Svaka izjava data u skladu sa prethodna dva paragrafa može za bilo koju teritoriju određenu u takvoj izjavi, biti povučena obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru. Povlačenje će stupiti na snagu prvog dana u mesecu nakon isteka perioda od tri meseca od datuma prijema takvog obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 31

1. Svaka strana ugovornica može u bilo koje vreme otkazati ovu Okvirnu konvenciju obaveštenjem upućenim Generalnom sekretaru Saveta Evrope.

2. To otkazivanje stupa na snagu prvoga dana u mesecu koji nastupi po isteku perioda od šest meseci od datuma prijema obaveštenja od strane Generalnog sekretara.

Član 32

Generalni sekretar Saveta Evrope obavestiće države članice Saveta, druge zemlje potpisnice i svaku državu koja je pristupila ovoj Okvirnoj konvenciji, o:

- a) svakom potpisivanju;
- b) deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju, pristupanju;
- c) svakom datumu stupanja ove Okvirne konvencije na snagu shodno čl. 28, 29. i 30;
- d) svakom drugom aktu, obaveštenju ili podnesku u vezi s ovom Okvirnom konvencijom.

Potvrđujući prednje, dole potpisani valjano za to ovlašćeni, potpisuju ovu Okvirnu konvenciju.

Sačinjeno u Strazburu, dana 10. novembra 1994. godine, na engleskom i francuskom, s tim što su oba teksta autentična, u jednom primerku koji će biti deponovan u arhivi Saveta Evrope. Generalni sekretar Saveta Evrope dostaviće overene kopije svakoj državi članici Saveta Evrope i svakoj državi pozvanoj da potpiše ili da pristupi ovoj Okvirnoj konvenciji.

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ - Međunarodni ugovori".